

Overstappen op Linux

DOOR ROELAND KOK

Waar moet je op letten?

1 Introductie

Dagelijks krijg ik e-mail van mensen die me vertellen zat te zijn van de praktijken van een zeker bedrijf uit Redmond en graag willen overstappen van Windows naar Linux. Meestal komt in zulke mailtjes ook naar voren dat het nog vrij moeilijk gevonden wordt. Het is 'anders', het voelt anders. Ook vinden veel mensen het moeilijk om hardware aan de praat te krijgen die in Windows vaak zo in te pluggen is.

Ben je zelf een van die mensen die het toch nog een beetje moeilijk vindt om de stap te zetten? Voor jou is dit artikel bedoeld.

2 Stappenplan

2.1 Stap 1: De overweging

Je hebt een reden om Linux te willen proberen. Deze rede hoeft niet per se onvrede met Microsoft te zijn, maar het kan net zo goed zijn dat je avontuurlijk bent ingesteld en wel eens wat anders wilt proberen. Het kan ook zijn dat je nog twijfelt - is Linux wat voor me, snap ik het wel, wat nou als ik er niet mee om kan gaan?

Om je te begeleiden in deze overweging, een aantal redenen en geschikte situaties om wel Linux te gaan gebruiken:

- je bent zat van vastlopende systemen, blauwe schermen en instabiele werkomgevingen;
- computers zijn een hobby voor je en je bent niet schuw om nieuwe dingen te leren;
- je krijgt op onverklaarbare momenten Linux-kriebels (in de bus, op de fiets, tijdens de zondagmiddagkoffie, etc.);
- je bent het niet eens met de praktijken van Microsoft en andere commerciële bedrijven;
- je wilt eindelijk wel eens weten wat de computer nu echt te bieden heeft;
- je wilt alle kracht die je computer bezit volledig benutten.

Er zijn nog veel dingen te noemen die een reden kunnen zijn om Linux te gaan gebruiken. Er zijn natuurlijk ook situaties waarin je beter niet volledig op Linux kunt overstappen. Het is namelijk ook mogelijk om Linux naast Windows op een PC te installeren. Dan ga je dual-booten, dat wil zeggen dat je bij het opstarten een menu te zien krijgt waarin je kunt kiezen tussen Linux en Windows. De redenen om Windows ernaast te blijven draaien zouden kunnen zijn:

- je gebruikt een toepassing die echt alleen maar onder Windows wil werken (onderzoek dit eerst goed!);
- je hebt hardware die echt alleen maar onder Windows werkt;
- je wordt door je werk of school verplicht Windows te gebruiken (slechte zaak);
- je durft nog niet helemaal afscheid te nemen van Windows, maar je wilt hier later over beslissen;
- je bent een games-fanaat die direct de nieuwste games wil uitproberen, die vooral voor Windows geschreven zijn.

De afgelopen jaren is de ontwikkeling van Linux en de verschillende distributies in een stroomversnelling geraakt. Dit heeft als gevolg dat een hele boel argumenten die mensen nog steeds gebruiken tegen Linux niet meer van toepassing zijn. Vaak worden door mensen die een aantal jaar geleden Linux probeerden, zwakke argumenten aangevoerd om niet met Linux te werken. Deze argumenten zijn vaak gebaseerd op ervaringen met distributies die nu als prehistorisch gezien worden.

Om een aantal misverstanden uit de weg te nemen, de misverstanden op een rijtje.

2.1.1 Linux is moeilijk te installeren

Een paar jaar geleden waren distributies nog niet gefocust op eenvoudige installaties. Daar is echter enorme verandering in gekomen de laatste tijd. De installaties van de bekende consumenten-distro's zoals SuSE, Mandrake en RedHat, zijn vrij eenvoudig en soms zelfs duidelijker dan de installatie van een willekeurige Windows versie. Het is wel 'anders' dan een Windows installatie, maar dat kan een voordeel zijn.

2.1.2 Linux is niet klaar voor de desktop

Met de komst van de nieuwste KDE- en Gnome-versies is Linux wel degelijk klaar voor de desktop van de gewone man of vrouw. De enorme keus aan werkomgevingen (desktop- en window managers), die door critici als nadeel gezien wordt, blijkt juist een zegen. Niets is fijner dan de mogelijkheid om een omgeving te kunnen kiezen die helemaal bij jou past. Maar dit is iets dat je na een tijdje Linux-gebruik gaat waarderen.

2.1.3 Linux is een slecht gaming-platform

De tijd dat de games-aanprijzingen wat betreft Linux niet verder kwamen dan xbill, ligt ver achter ons. Belangrijke spellen (denk o.a. aan de games van Id Software) werken heerlijk op Linux. In sommige gevallen zelfs beter dan de Windows-varianten. Ook wordt er door honderden programmeurs over de hele wereld hard gewerkt aan goede nieuwe games. Neem maar eens een kijkje op The Linux Game Tome en verwonder je over de hoeveelheid games die hier alleen al genoemd worden. Het is een kwestie van tijd totdat alle grote gamehuizen doorhebben dat Linux een grote speler gaat worden.

2.1.4 Linux is moeilijk te begrijpen (met enge commando's enzo)

Als je er geen behoefte aan hebt, hoef je praktisch niet in contact te komen met de command-line in Linux. Dus je hoeft geen 'enge' opdrachten te geven als je dat niet wil. De kracht van Linux is dat het de keuze biedt op welke manier je iets wilt doen. Als je een beetje bang bent voor je computer, of je bent vertrouwd met de muis, dan kun je in veel distributies alles door te klikken oplossen en installeren. Een programmeur, netwerkbeheerder of iemand die gewoon geïnteresseerd is in zijn computer en besturingssysteem, zal juist wel graag met commando's willen werken. It's all about the choices...

2.2 Stap 2: Voorbereiding

Je hebt de keuze gemaakt. Misschien kies je eerst voor dual-booten, of je hebt besloten dat het helemaal Linux wordt. Hoe dan ook: gefeliciteerd met je beslissing, we gaan er wat moois van maken. Nu is het eerst tijd om je kennis te laten maken met de community. Linux heeft namelijk een enorme schare aanhangers, gebruikers, programmeurs, beginners en gevorderden. Veel van deze mensen zijn op het Internet actief op fora, in nieuwsgroepen en op mailinglijsten. Je kunt praktisch alles vragen aan deze mensen. Waar je wel aan moet denken is dat je eerst de archieven en de FAQ's doorzoekt of de vraag die je wilt stellen nog niet aan bod is geweest - een vraag stellen die net aan bod is geweest is natuurlijk niet slim. Neem eens een kijkje op het forum van NedLinux/NedSlack/NedBSD/Linux-box.nl, dat je kunt vinden op <http://forum.nedlinux.nl/>. Dit is een warme en zeer actieve community, met zowel beginnende Linuxers als gebruikers die Linux 'ademen'.

Voordat je met de installatie van Linux gaat beginnen, moet je je eerst grondig voorbereiden. Dat houdt in dat je websites gaat bezoeken met het Linux-thema, de forums bekijkt en dat je Linux eerst eens gaat proberen.

2.2.1 Linux proberen

Linux proberen kan tegenwoordig erg makkelijk zonder dat je het hoeft te installeren. Er zijn namelijk Live-CD's en demo-CD's op het Internet te vinden. Dit zijn Linux-distributies die je rechtstreeks vanaf de CD-ROM kunt opstarten: CD in de drive en de computer herstarten. Deze distributies laten geen sporen achter en halen niks met je systeem uit, waardoor ze o.a. heel goed zijn voor een eerste kennismaking met Linux.

Een van de meest succesvolle distributies in deze categorie is Knoppix. Je kunt de CD vinden en downloaden op: <http://www.knopper.net/knoppix/index-en.html>. Het bestand dat je downloadt is een ISO-file. Van deze ISO (het is een image-bestand) kun je met elk bekend brandprogramma (ook onder Windows) een werkende CD branden. We gaan in dit artikel niet verder in op het gebruik van Knoppix. Speel er zelf maar wat mee, het is erg leerzaam.

2.2.2 Toepassingen

Je bent in Windows natuurlijk gewend met veel programma's te werken. Voordat je Linux gaat installeren, moet je uitzoeken of er voor de Windows programma's die je gebruikt Linux alternatieven zijn. Als je goed zoekt, zul je ze vast en zeker vinden. Websites waar je in elk geval even moet kijken zijn:

- OpenOffice.org - Een gratis, zeer goede, vervanging voor MS Office;
- Icewalkers.com - Een groot aantal Linux programma's, gratis te downloaden.

In de links-sectie van Linux-box.nl kun je nog een aantal websites vinden die veel gratis en open software aanbieden. Mocht je geen software kunnen vinden die je nodig hebt, dan kun je overwegen om Wine te gebruiken om de gewenste Windows applicatie alsnog te kunnen draaien. Wine kan aardig wat Windows software op je Linux desktop toveren, maar nog niet alles, hou daar rekening mee.

2.2.3 Distributie

Er zijn heel veel bedrijven die Linux aanbieden in de vorm van distributies (distro's). Deze distro's zijn vaak gratis te downloaden in de vorm van CD-images, maar je kunt er ook voor kiezen om een pakket te kopen in de winkel. Steeds meer computerwinkels en boekhandels bieden Linux distributies te koop aan. Het voordeel van het kopen van een distro is dat je er vaak handboeken en ondersteuning bij krijgt. Dit kan erg nuttig zijn als je voor het eerst begint met Linux.

Andere distributies kun je rechtstreeks vanaf het Internet installeren. Dit is erg handig als je voldoende bandbreedte hebt, maar het is vooral voor beginnende Linux-gebruikers wat ingewikkelder. Dit adviseren we je dus niet als je net begint.

In ons artikel over distributies kun je meer informatie vinden over verschillende distro's en verwijzingen naar websites die distributies aanbieden. Voor beginnende gebruikers adviseren we een bekende distributie te kiezen zoals SuSE, RedHat of Mandrake. Deze zijn vrij eenvoudig te installeren en zijn vrij compleet.

Het kiezen van een distributie is net zoiets als het kopen van een nieuwe computer, of nieuwe kleding. Het moet je passen en je moet je er lekker bij voelen. Ieder heeft zo zijn eigen smaak. Gelukkig heb je hierin een grote keuzevrijheid.

2.2.4 Backup

Vergeet niet voordat je begint met installeren een backup te maken van belangrijke bestanden en gegevens van je PC. Dit is een goed gebruik en mocht er iets misgaan, dan heb je altijd de backup om op terug te vallen. Een computer blijft een computer en een mens blijft een mens. De combinatie van die twee zorgt soms voor aangrijpende emotionele taferelen, vooral als ze elkaar niet begrijpen. Een backup kan in zo'n situatie veel goed maken.

2.2.5 Hardware informatie

Het is een goed idee om een overzicht te maken van de hardware die in je computer aanwezig is. Schrijf zoveel mogelijk informatie op die je kunt achterhalen. Dus merken en typenummers van dingen als de videokaart, netwerkkaart, geluidskaart etc. In Windows kun je die informatie vinden in het Apparaatbeheer. Soms biedt het boekje van het moederbord ook uitkomst, mocht Windows te weinig informatie geven.

2.2.6 Informatie verzamelen over de gekozen distributie

Kijk aandachtig rond op de website van de door jou gekozen distributie. Print handleidingen en informatie uit als het even kan, want die kunnen nog van pas komen tijdens de installatie en daarna. Zoek ook naar informatie over de door jou verzamelde gegevens van je hardware. Probeer uit te vinden of de hardware die jij gebruikt, ondersteund wordt door de distributie. Denk hierbij ook aan printers, scanners en digitale camera's. Het is nooit leuk om achteraf verrast te worden door niet-ondersteunde hardware.

2.2.7 Zorg voor ruimte (bij dual-boot)

Zorg voor voldoende vrije ruimte op je harde schijf. Het liefst genoeg ruimte voor een nieuwe partitie van een paar gigabyte. Je kunt deze ruimte vrijmaken met een programma als Partition Magic. Vergeet niet eerst je schijf te defragmenteren voordat je met je partities bezig gaat.

2.3 Stap 3: De installatie

De installatie van Linux verschilt per distributie. Meestal moet je een aantal vragen beantwoorden over de schijf-indeling, de Internet- en netwerkconfiguratie en welke software je wilt installeren. Let goed op wat er op het scherm staat en klik niet zomaar venstertjes weg. Lees alles aandachtig en probeer te begrijpen wat er staat. Hierbij komt de verzamelde informatie en de bijgeleverde handboeken goed van pas.

Meestal levert een installatie weinig tot geen problemen op. Waar je wel goed op moet letten in het geval van dual-booten, is dat je niet zomaar Linux over je Windows-partitie heen installeert. Vooral SuSE is goed in Linux installeren naast Windows. Deze distributie kan namelijk op eigen houtje de Windows partitie verkleinen. Het beste is natuurlijk vooraf rekening te houden met deze ruimte (zie stap 2), dat zou je ook doen als je nog een tweede Windows versie op je PC zou plaatsen.

Vaak biedt de installatie een goede eerste hardware-herkenning. Veel apparaten worden dan netjes herkend (zoals de netwerkkaart en de geluidskaart). Andere apparaten, zoals de scanner en printer, moeten soms achteraf nog herkend worden. Veel distributies leveren hiervoor eigen tools mee.

Tijdens de installatie wordt ook de mogelijkheid geboden om een of meerdere gebruikers aan te maken. Maak in elk geval een aan voor jezelf, zodat je gelijk aan de slag kunt na installatie. Ook wordt een wachtwoord gevraagd voor de root-gebruiker. Deze heb je later nodig voor de installatie van nieuwe software en de configuratie van je systeem. Gebruik de root-gebruiker niet voor het dagelijks werk, deze heeft namelijk alle rechten, waaronder het recht om het hele systeem in de soep te gooien.

Is de installatie gelukt? Gefeliciteerd! Welkom in Linux. Is de installatie niet gelukt? Probeer het gewoon nog een keer. Vaak kijk je een tweede keer net even anders tegen de installatie aan dan de eerste keer.

2.4 Stap 4: Bekend raken met het systeem

Zodra je Linux up-and-running hebt is het zaak om gewend te raken aan Linux en de werkomgeving en je de structuur van de schijf eigen te maken. Probeer rustig alle programma's uit (denk er aan: niet als root-gebruiker, maar alleen met je eigen gebruikersnaam inloggen voor de veiligheid) en kijk hoe het systeem reageert op dingen die je doet.

Linux werkt op veel gebieden net even anders dan Windows of MacOS. Dit is een kwestie van gewenning. Knoppen zitten op een andere plaats, de logica is soms verschillend aan die van andere systemen, maar zodra je je weg een beetje kunt vinden, zul je merken dat het allemaal heel logisch en gebruiksvriendelijk is opgezet.

Je moet vooral niet bang zijn om dingen te proberen. Ook zul je soms je ideeën over werken met de computer een beetje moeten aanpassen, maar dat is juist goed om een beter beeld te krijgen van hoe alles werkt.

Als je de software bekeken hebt, moet je op zoek gaan naar de applicaties die je nodig hebt. Je moet een e-mail programma vinden waarmee je voortaan je mail wilt ontvangen, een webbrowser die bij je past en noem maar op. Al deze software is bijgeleverd, maar het leuke is dat je niks wordt opgedrongen. Je kunt vaak kiezen uit verschillende programma's die hetzelfde doen. Aan jou dus de keus welke van de programma's het beste bij jou past. Ook hierbij geldt weer: vragen kun je altijd op verschillende plaatsen op het Internet stellen.

2.5 Stap 5: De puntjes op de i

Door middel van de informatie die je hebt verzameld op het Internet, kun je beginnen aan het perfectioneren van je systeem. Bijvoorbeeld het installeren van videodrivens voor je 3D-kaart, het aanpassen van je desktop-omgeving. Leuke plaatsen om te kijken voor mooie achtergronden, thema's en icons zijn:

- Kde-Look.org - Speciaal voor de KDE omgeving;
- art.Gnome.org - Speciaal voor de Gnome omgeving.

Je kunt ook rustig proberen met andere desktop omgevingen te leren werken. Bekijk eens de meegeleverde window managers. Vaak bieden distributies een hele ruime keus. Je vindt vanzelf een omgeving die helemaal aansluit op jouw wensen.

2.6 Stap 6: Doorzetten, volhouden en genieten

Probeer niet na een dag te zeggen: 'ik ben er zat van, ik kan er niks mee'. Elk systeem dat nieuw is heeft gewenning nodig. Pas na enkele weken met Linux te werken kun je bepalen of het wel of niet aansluit op jouw wensen. Door het gebruik van Linux word je kritisch en alert op je werkomgeving. Je krijgt vanzelf het gevoel dat je dingen wilt toevoegen, uitbreiden en installeren om het nog leuker te maken. Doe dit gerust, het is namelijk erg leerzaam.

Zodra je een beetje op gang komt is de tijd van genieten aangebroken. Dat is het moment dat je merkt dat de commando-omgeving gebruiken toch wel handig is op sommige momenten en het moment dat je eindelijk begrijpt hoe het ongeveer werkt. Deze tijd kenmerkt zich door de drang om meer informatie te zoeken en je systeem helemaal onder de knie te krijgen.

Veel plezier met je Linux systeem!